

FGU-opmandens afrapportering til undervisningsministeren

**Fastlæggelse af dækningsområder, institutions-
og skoleplaceringer for det kommende udbud af
forberedende grunduddannelse**

Per B Christensen, juni 2018

Indhold

1. Indledning	2
1.1 Baggrund og opdrag for opmandsfunktionen	2
1.3 Rammer og kriterier.....	3
2. Opmandens virke	5
2.1 Tilgang.....	5
2.2 Møder og dialog.....	6
2.3 Henvendelser til opmanden	7
3. De fremsendte forslag	13
3.1 Indstillinger	13
3.2 Opmærksomhedspunkter.....	14
4. Konklusion	16

1. Indledning

Denne rapport udgør FGU-opmandens afrapportering til Undervisningsministeren for sit virke i den lokale proces for fastlæggelse af dækningsområder, institutioner og skoler for forberedende grunduddannelse (FGU). Opmandsfunktionen er varetaget af undertegnede Per B Christensen, med sekretariatsbetjening fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Det er min samlede vurdering, at den lokale proces er løftet med stort engagement og prioritet blandt KKR og i de enkelte kommuner. Jeg har oplevet en meget konstruktiv dialog og samarbejde med befordrende resultater til følge. I enkelte tilfælde kunne opmandsfunktionen med fordel have været inddraget tidligere, men samtidig må det erkendes, at den lokale/regionale proces har været forholdsvis kort.

Den overordnede konklusion i rapporten er, at det i den lokale proces er lykkedes kommunerne via KommuneKontaktRådene (KKR) at løfte den samlede koordineringsopgave, og at de indsendte forslag til dækningsområder, institutions- og skoleplaceringer generelt og på hensigtsmæssig vis lever op til og afvejer de forskellige politiske kriterier og forventninger, der fremgår af den politiske aftale, og at de samlet set tegner en fornuftig struktur for det kommende FGU-udbud.

1.1 Baggrund og opdrag for opmandsfunktionen

Den 13. oktober 2017 indgik regeringen en politisk aftale med folketingets partier – *Aftale om bedre veje til uddannelse og job* – der indebærer, at der skal etableres en helt ny uddannelse, forberedende grunduddannelse, i helt nye institutioner.

Det fremgår af aftalen, at der skal oprettes i omegnen af 90 skoler, som organiseres i statsligt selvejende institutioner, som antalsmæssigt udgør op imod en tredjedel af det samlede antal skoler. Hver institution får et geografisk dækningsområde bestående af et antal kommuner. Institutionen har en udbudspligt i dækningsområdet og en pligt til at optage alle målgruppevurderede elever med hjemsted i dækningsområdet. Det er undervisningsministeren, der på baggrund af en lokal proces, og efter drøftelse med aftalepartierne, opretter de nye institutioner som statsligt selvejende institutioner og godkender vedtægterne.

Om den lokale proces fremgår det videre af aftalen, at kommunerne (KKR) får til opgave at stille forslag til dækningsområder og placering af skoler. Det præcise antal institutioner og skoler fastlægges på baggrund af den lokale proces.

Til at understøtte den lokale proces fremgår af aftalen, at der udpeges en opmand, som på tilsvarende vis som under kommunalreformen kan bidrage med undersøgelser m.v. under den lokale proces med henblik på at sikre, at de i aftalen nævnte kriterier så vidt muligt opfyldes. Opmanden inddrages i den lokale proces efter anmodning fra KKR. Opmanden vil skulle komme med en afrapportering om sine undersøgelser til undervisningsministeren.

Denne rapport udgør opmandens afrapportering til undervisningsministeren.

Den lokale proces er gennemført i perioden fra ca. 1. februar til 1. juni 2018.

1.3 Rammer og kriterier

Der er i den politiske aftale fastlagt nærmere rammer og kriterier for de kommende FGU-institutioner og skoler, som den lokale proces skal tage udgangspunkt i. Helt overordnet fastlægger den politiske aftale, at de strukturelle rammer for FGU bør indrettes efter de unge – og ikke omvendt. Nedenfor gennemgår jeg de rammer og kriterier, der fremgår af den politiske aftale, men fremstillingen i overskrifter mv. anskueliggør min forståelse af aftaletekstens ordlyd.

Kriterier for dækningsområder og institutioner

Dækningsområderne skal fastlægges, så de understøtter de krav, der er fastlagt for institutionerne i forhold til økonomisk og faglig bæredygtighed, og så der samlet set bliver tale om en hensigtsmæssig geografisk struktur for udbuddet af FGU. Dækningsområderne skal følge kommunegrænserne. Kriterierne er nedenfor skitseret ved uddrag fra den politiske aftale.

Dækningsområder

Den politiske aftale kriterier for fastlæggelse af *dækningsområderne*:

”Hver institution får et geografisk dækningsområde bestående af et antal kommuner. Institutionen har en udbudspligt i dækningsområdet og en pligt til at optage alle målgruppevurderede elever med hjemsted i dækningsområdet, dog sådan at elever kan ønske en anden institution.”

Antal institutionerne

Den politiske aftale fastlægger følgende kriterier for *antallet af institutioner*:

”Der oprettes i omegnen af 90 skoler, som organiseres i de selvejende institutioner, der antalsmæssigt udgør op imod en tredjedel af det samlede antal skoler.

Størrelsen af institutionerne ift. faglig og økonomisk bæredygtighed

Den politiske aftale fastlægger følgende kriterier for *størrelsen af de enkelte institutioner*:

”Antallet af institutioner skal sikre en størrelse af institutioner, der muliggør en effektiv drift, herunder særligt de administrative funktioner, sikrer en faglig bredde, økonomisk bæredygtighed og samtidig et dækningsområde med et rimeligt antal kommuner, hvorfra der henvises elever.”

Placering af institutioner

Den politiske aftale fastlægger ikke nærmere krav eller kriterier for institutionernes placering i dækningsområdet.

Kriterier for skoler

Antallet og placering af skoler skal som overordnet hensyn sikre geografisk nærhed til de unge. Hensynet til en bred geografisk dækning skal dog samtidig afvejes med hensynet til opfyldelse af de øvrige krav, som stilles til FGU-institutioner og skoler, herunder at hver skole som udgangspunkt skal udbyde alle tre spor med mulighed for at eleverne kan skifte spor, uden at skifte skole. Samtidig er det et overordnet hensyn, at hver skole skal opleves som et trygt miljø. Der er ikke indlagt et afstandskriterium mellem skolerne i en given institution. Kriterierne er nedenfor skitseret ved uddrag fra den politiske aftale.

Antal skoler

Den politiske aftale fastlægger følgende kriterier for antallet af skoler:

"Aftalepartierne har en forventning om, at den lokale proces tager udgangspunkt i én skole pr. kommune, dog flere skoler i de større kommuner og ingen skoler i kommuner, hvor der ikke er tilstrækkeligt elevgrund-lag. Aftalepartierne forventer, at den lokale proces ender med i omegnen af 90 skoler."

Skolernes størrelse; balance mellem fleksibilitet og tryghed

Den politiske aftale fastlægger følgende kriterier for skolernes størrelse ift. faglig bæredygtighed og tryghed for eleverne:

"Hensynet til en bred geografisk dækning skal i den lokale proces afvejes med hensynet til opfyldelse af kravene, som stilles til FGU-institutioner og -skoler."

"Skolerne kan have for få elever til at kunne sikre fleksibilitet i uddannelsen og et fagligt bæredygtigt niveau, og for mange elever til, at målgruppen føler sig hjemme. Der skal i de lokale forslag sikres en balance mellem nærhed og faglig stabilitet. Skolerne skal i udgangspunktet indeholde alle tre spor af FGU. Der skal være et tilstrækkeligt elevgrundlag til at kunne sikre holdfællesskabet på de forskellige niveauer på de tre spor."

"Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde, herunder for yderområder, godkende skoler, som ikke lever op til ovenstående krav, hvis det godtgøres, at skolen vil udgøre et samlet og bæredygtigt fagligt miljø med de nødvendige muligheder for, at eleverne kan skifte spor m.v."

Afstand for de unge til en skole (tryghed ift. nærhed til et FGU-tilbud)

Den politiske aftale fastlægger følgende kriterier for afstand til skoler:

"Det er centralt for de unges mulighed for at påbegynde og gennemføre FGU, at skolerne er placeret i geografisk nærhed til den unge. De lokale forslag til placering af skoler skal derfor sikre en geografisk dækning af skoler, som i udgangspunktet ikke må være ringere end dækningen af produktionsskoletilbuddet i dag under hensyn til bl.a. de lokale transportforhold og den konkrete afstand mellem bopæl, herunder evt. ungdomsbolig eller lignende, og skole, så eleverne har gode muligheder for at følge undervisningen."

Placering af skoler og bygninger

Den politiske aftale fastlægger følgende kriterier for placering af skoler og bygninger:

"De lokale forslag til placering af skolerne skal tage udgangspunkt i brug af de eksisterende bygninger fra produktionsskoler, VUC m.fl. En skole kan ligge på flere matrikler. For hver enkelt elev skal det klare udgangspunkt være, at al undervisning modtages på én matrikel.

En skole skal efter en overgangsperiode på fire år kunne opleves som et sammenhængende fagligt/pædagogisk skolemiljø, hvor eleverne kan deltage i fællesaktiviteter m.v. sammen. Af hensyn til

både skolemiljøet og en samling af de tre spor på hver skole skal der efter overgangsperioden være en passende afstand mellem matriklerne, således at det bliver muligt for eleverne fra de forskellige matrikler at deltage i fx fællesaktiviteter sammen, og at en elev ikke får meget længere til skole ved evt. sporskifte.

Der er ikke indlagt et afstandskriterium mellem skolerne, der er organiseret i en given institution.”

Øvrige krav

Inddragelse af eksisterende institutioner

KKR skal i den lokale proces inddrage eksisterende berørte institutioner og aftagerinstitutioner i dækningsområdet, jf. nedenfor. Det fremgår ikke nærmere, hvordan denne inddragelse skal ske.

”Aftalepartierne er enige om, at den lokale forankring sikres ved, at kommunerne (KKR) under inddragelse af eksisterende institutioner på det forberedende område samt for ungdomsuddannelserne og under hensyn til nedenstående rammer stiller forslag til dækningsområder og placering af skoler.”

2. Opmandens virke

2.1 Tilgang

I den politiske aftale er kommunerne via KKR’erne tildelt opgaven med at fastlægge FGU-landsskabets struktur, og det er lagt sådant an, at opmanden inddrages efter anmodning fra KKR. Opmandsfunktionen hviler på de rammer og kriterier, der er fastlagt i den politiske aftale for den lokale proces, jf. nedenfor.

Jeg har derudover lagt vægt på og tilkendegivet en tilgang for min varetagelse af opmandsfunktionen, der bygger på åbenhed og uvildighed samt indsigt og saglighed. Herunder at en given sag oplyses med konkrete oplysninger og argumentation, og at alle berørte partier gensidigt informeres og orienteres om evt. henvendelser.

Jeg har desuden lagt vægt på ikke bare en reaktiv tilgang, men i lige så høj grad på at være opsøgende og virke befordrende for lokale løsninger. Det er sket ved dialog med KL og de fem KKR for løbende at vurdere fremgang og evt. opmærksomhedspunkter, og dels via dialogmøder med lokale aktører og møder med interessenter fra berørte institutioner.

Jeg har respekteret og lagt vægt på, at løsningerne blev fundet lokalt. Jeg har derfor også åbent tilkendegivet, at det ville være hensigtsmæssigt, at en evt. hidkaldelse af opmanden som udgangspunkt sker efter anmodning af KKR, der skulle varetage den overordnede koordinerende rolle og som sådan også var første led i at understøtte bestræbelserne på lokalt at finde løsninger på udfordringer og opnå enighed om de konkrete forslag.

Desuden har jeg via et brev til samtlige KKR og KL opfordret til, at en evt. kontakt til opmanden skete på et passende tidspunkt, når udfordringerne havde vist sig, men før der var opstået en egentlig tvist eller uhensigtsmæssig situation.

2.2 Møder og dialog

Indledende:

Jeg indledte min opgave med at udsende et brev til formandskaberne for de kommunale kontaktråd og KL for at gøre opmærksom på nedsættelsen af opmandsfunktionen, for at orientere om hvordan jeg ville gribe opgaven an og for i øvrigt at stille mig til rådighed for indledende møder og dialog. Brevet er vedlagt som bilag 1.

Jeg deltog i to indledende møder i hhv. KKR Sjælland og i KKR Sydjylland. På mødet i KKR Sjælland deltog KKR Sjællands formandskab, direktører og chefer i kommunerne på hhv. arbejdsmarkeds – og skole - uddannelsesområdet samt direktører og chefer ved de relevante uddannelsesinstitutioner (produktionsskoler, VUC'er, Erhvervsskoler samt øvrige KUU institutioner). På mødet i KKR Sydjylland deltog de politiske repræsentanter i KKR Syddanmark (borgmestrene i regionens kommuner samt et antal kommunalbestyrelsesmedlemmer).

Derudover holdt jeg indledende møder med centrale interessenter – produktionsskoleforeningen, Danske HF og VUC samt Uddannelsesforbundet – med henblik på en uformel samtale om forventninger til processen. Disse møder er senere fulgt op af telefonisk kontakt til interessenterne.

Undervejs:

Undervejs har jeg desuden været i løbende dialog med KL og de fem KKR. Udover telefonisk kontakt holdt jeg den 13. april 2018 et midtvejsmøde i KL med deltagelse fra KL, tovholderne fra hvert af de fem KKR (kommunaldirektører) samt sekretariatet fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. På mødet redegjorde hvert KKR for tilrettelæggelse af processen og for status. Mødet blev desuden brugt til at drøfte og afklare evt. øvrige spørgsmål med styrelsen, herunder vedr. lovforslaget.

Undervejs i processen udsendte jeg den 26. april 2018 et midtvejsbrev til formandskaberne for de fem KKR, cc. KL, produktionsskoleforeningen samt Danske HF og VUC, hvori jeg som opmand kvitterer for det gode samarbejde og den konstruktive indsats fra KKR's side. Desuden benyttes brevet til at understrege vigtigheden af, og under henvisning til den politiske aftale, at inddrage de eksisterende uddannelsesinstitutioner, ikke mindst i den sidste del af processen. Brevet er vedlagt i bilag 2.

Derudover holdt jeg særskilte statusmøder med hhv. KKR Midtjylland (1.maj), KKR Nordjylland (15. maj) og KKR Sjælland (18. maj) efter invitation fra disse, og med deltagelse af repræsentanter fra kommunerne i dækningsområderne. På møderne blev der givet status fra de dækningsområder, der tegnede sig, inklusiv for antallet af skoler i dækningsområderne, og evt. opmærksomhedspunkter blev drøftet.

På mødet med KKR Sjælland blev det oplyst, at der ikke var lokal enighed om placeringen af institutionen (hovedsædet) i et dækningsområde bestående af Holbæk, Odsherred og Kalundborg, og at KKR ikke forventede at udarbejde indstilling fsva. dette spørgsmål, såfremt der ikke kunne opnås enighed. Jeg fremførte ved mødet, at der ikke er fastlagt kriterier i den politiske aftale om institutionens placering, og at det er ministeren, der på baggrund af indstilling fra KKR, træffer beslutning om institutionens placering. Jeg

anbefalede på den baggrund KKR at fortsætte bestræbelserne om at opnå enighed mellem tre kommuner om institutionens placering, og opfordrede desuden KKR til under alle forhold at udarbejde en indstilling med forslag til placering af institutionen. Endvidere tilkendegav jeg, at såfremt der ikke blev udarbejdet en indstilling fra KKR om institutionens placering i det pågældende dækningsområde, ville jeg udarbejde en indstilling til ministeren. Med mindre der i den videre proces fremkom særlige argumenter, ville jeg indstille at følge flertallets ønske. Situationen i dette område medførte yderligere henvendelse og dialog med opmandsfunktionen, jf. nedenfor.

Vurdering

Det er min vurdering, at den dialogsøgende tilgang har fungeret godt. Der har været en god dialog med KL og de fem KKR undervejs, hvilket har medvirket til gensidig afklaring og betryggelse af, at arbejdet generelt har været i god gænge. Opmandsfunktionen er også blevet brugt som dialogpart lokalt uden der var tale om egentlige tvister, hvilket tilsvarende har bidraget til gensidig afklaring samt drøftelse og håndtering af opmærksomhedspunkter.

Meget sent i processen og ift. den politiske behandling i de enkelte kommuner (slut maj) har opmandsfunktionen imidlertid fået en række konkrete henvendelser, jf. nedenfor. Her er det min generelle vurdering, at en tidligere inddragelse i højere grad kunne have været medvirkende til, at der var opnået fuldt enighed bag de indstillede forslag, jf. de få steder hvor det ikke er tilfældet (se afsnit 3).

2.3 Henvendelser til opmanden

Opmandsfunktionen har fået følgende henvendelser om knaster fra KKR/kommuner undervejs i processen:

Struer kommune vedr. institutionens placering i dækningsområdet Struer, Holstebro, Lemvig, Skive

Struer kommune ved Borgmesteren henvendte sig den 18. maj 2018 vedr. institutionens placering i dækningsområdet Struer, Holstebro, Lemvig, Skive. På den baggrund holdt jeg et møde 23. maj 2018 med Struer Kommune.

På mødet blev situationen i området drøftet, herunder at der ikke foreligger kriterier i den politiske aftale for institutionens placering, og at der i de øvrige kommuner i dækningsområdet tegnede sig en politisk enighed om at pege på institutionens placering i Holstebro. Konklusionen på mødet var, at jeg bad Struer Kommune om en kortfattet supplerende redegørelse af de centrale argumenter for placering af Institutionen i Struer. Jeg kontaktede tilsvarende Holstebro Kommunes kommunaldirektør for at orientere dem om drøftelserne og ligeledes bede dem om en kortfattet redegørelse af de centrale argumenter for placering af institutionen i Holstebro.

Desuden blev KKR Midtjylland orienteret om opmandsfunktionens involvering i sagen. Jeg gav over for KKR Midtjylland udtryk for, at hvis tvisten bunder i lokale forhold fremfor saglige forhold bør tvisten efter min opfattelse håndteres i regi af KKR-Midtjylland.

KKR Midtjylland tilkendegav, at KKR-Midtjylland på et møde den 17. maj havde bemyndiget KKR-formandskabet til at udarbejde en indstilling, såfremt der ikke kunne opnås enighed. KKR-Midtjylland tilkendegav endvidere, at KKR-formandskabet ville blive orienteret om henvendelsen og indholdet heraf, og at formanden for KKR-Midtjylland efterfølgende ville kontakte Holstebro Kommune og Struer Kommune

med henblik på at afsøge muligheden for at finde en løsning for institutionsplaceringen i dækningsområdet. Hertil bad opmanden KKR Midtjylland om at medtage det af Struer kommune fremsendte materiale i KKR's behandling af indstillingen om institutionens placering. Holstebro kommune har ikke fremsendt yderligere supplerende materiale.

Jeg noterer mig, at det i indstillingsmaterialet fra KKR fremgår, at de fire kommuner er enige om en institution i dækningsområdet Struer, Holstebro, Lemvig, Skive.

Jeg noterer mig dertil, at det i materialet fremgår, "at formandskabet for KKR-Midtjylland har med interesse læst Struer Kommunes indlæg for institutionsplacering i Struer. Det er på den baggrund ikke formandskabet for KKR-Midtjyllands opfattelse, at henvendelsen fra Struer kommune vejer tungere end det forhold, at der står tre kommuner bag institutionsplaceringen i Holstebro."

Endelig noterer jeg, at KKR Midtjylland har indstillet, at institutionen placeres i Holstebro. Jeg har intet yderligere at bemærke angående institutionens placering.

KKR Hovedstaden vedr. antal skoler i dækningsområdet Ballerup, Herlev, Gladsaxe, Lyngby-Tårnbæk og Gentofte

Opmandsfunktionen modtog den 22. maj 2018 en henvendelse fra KKR hovedstaden vedr. dækningsområdet Storkøbenhavn Nord med kommunerne Ballerup, Herlev, Gladsaxe, Lyngby-Tårnbæk og Gentofte angående antallet af skoler i dækningsområdet. Henvendelsen vedrørte en præsentation af to modeller, en med to skoler og en model med tre skoler, for at afsøge nærmere afklaring af 'gangbarheden' af de to modeller som grundlag for en entydig melding til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet den 1. juni 2018. I Lyngby-Taarbæk kommune havde byrådet peget på modellen med tre skoler, mens de øvrige kommuner pegede på modellen med to skoler.

På den baggrund afholdt jeg et møde med KKR hovedstaden ved kommunaldirektør for Gentofte kommune og med Lyngby-Taarbæk kommunes kommunaldirektør. Min konklusion på mødet var, at jeg på det foreliggende grundlag vurderede, at begge modeller var bæredygtige, og at jeg henstillede til, at KKR-formandsskabet blev gjort opmærksom på sagen med forslag om, at KKR – såfremt der ikke kunne opnås enighed – reflekterede de forskellige synspunkter i sagsfremstillingen til ministeren og gerne udarbejdede en indstilling.

I det fremsendte indstillingsmateriale fra KKR Hovedstaden jeg, at der indgår en entydig indstilling fra KKR om to skoler i henholdsvis Gladsaxe og Ballerup. Denne indstilling bygger imidlertid ikke på fuld enighed blandt alle kommunerne, idet Lyngby-Taarbæk kommune har afgivet mindretalsudtalelse med ønske om en model med tre skoler, hvor den tredje skole placeres i Lyngby-Taarbæk.

Derudover bemærker jeg, at både model 1 med to skoler og model 2 med tre skoler isoleret set lever op til de politiske kriterier og hensyn, men med forskellig vægtning af hensyn. Skolerne i model 1 er til den store side i forhold til tryghed for eleverne – ca. 240 elever i gennemsnit. Dertil kommer, at søgningen til FGU - alt afhængig af søgemønstrene – i Rudersdal og Furesø som tilstødende kommuner (et andet dækningsområde), hvor der ikke indstilles skoler, kan bidrage til at forøge elevtallet. Omvendt giver model 2 en elevmæssigt og økonomisk relativ mindre bæredygtig konstruktion. Dertil kommer, at denne model

ikke er bakket op blandt et flertal af kommunerne. Jeg har som opmand ikke yderligere bemærkninger hertil.

KKR Sjælland vedr. institutionens placering i Odsherred, Holbæk og Kalundborg

Jf. ovenfor blev opmandsfunktionen i første omgang gjort bekendt med problemstillingen vedr. institutionens placering i dækningsområdet Odsherred-Holbæk-Kalundborg ved et møde med KKR Sjælland, men siden har jeg været i direkte dialog med kommunen på kommunaldirektørniveau og med KKR Sjællands formand og sekretariat.

Jævnfor ovenfor blev jeg på et møde med KKR Sjælland gjort opmærksom på, at der ikke var lokal enighed om placeringen af institutionen (hovedsædet) i dækningsområdet Odsherred, Holbæk og Kalundborg. KKR oplyste, at der tegnede sig et billede af politisk opbakning fra Odsherred og Holbæk kommuner om at placere institutionen i Holbæk, mens Kalundborg forventedes at pege på placering af institutionen i Kalundborg. Den 30. maj 2018 blev jeg oplyst om, at KKR Sjælland havde besluttet, at udeståendet i forhold til placering af institutionen i dækningsområdet i Nordvestsjælland skulle videresendes til beslutning af ministeren. Grundlaget var lokale indstillinger, hvor Holbæk og Odsherred indstillede placering i Holbæk Kommune (på kort sigt placering i Svinninge og på længere sigt placering i Holbæk), mens Kalundborg indstillede placering i Kalundborg Kommune (Produktionsskolen i Svebølle). Jeg tilbød samme dag den 30. maj 2018 kommunaldirektørerne i de tre kommuner et møde en af de tre følgende hverdage, dvs. den 4. juni 2018 som det seneste i forhold til den videre politiske behandling af indstillinger i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Kommunerne meldte tilbage, at de desværre ikke havde praktisk mulighed for at mødes senest mandag den 4. juni og anførte, at jeg som opmand derfor måtte indstille en løsning til ministeren baseret på deres argumenter for de 2 placeringsmuligheder angivet i bilag til sagsfremstillingen til KKR Sjælland.

Konkluderende på den sag beklager jeg som opmand, at der ikke kunne opnås lokal enighed, og at KKR valgte ikke at fremsende en indstilling.

Jeg har lagt til grund, at den politiske aftale ikke angiver særlige hensyn i forhold til institutionens placering. Derudover kan jeg ikke pege på nærmere forhold, der kunne give substantiel værdi til institutionens placering, udover – afhængig af hvordan institutionen vælger at organisere sig – formentlig et begrænset antal administrative stillinger og lederens evt. daglige kontor. Dog kan der være en vis prestige knyttet til institutionens placering. De eksisterende institutioners aktuelle resultater, økonomi, ry mv. er per definition ikke relevante, idet der vil blive tale om en helt ny institution med en ny bestyrelse, der ansætter den kommende leder. Efter fristen for KKR's indstillinger har Kalundborgegnens produktionsskole rettet henvendelse til opmandsfunktionen, jf. nedenfor, som bl.a. indeholder en række argumenter for institutionens placering i Kalundborg. Jeg finder dog ikke, at henvendelsen kan tillægges udslagsgivende betydning i forhold til de gennemførte lokale processer. Samlet set finder jeg således ikke, at der er uddannelsespolitiske begrundelser, der entydigt understøtter den ene placering frem for den anden.

På den grundlag indstiller jeg, at flertallet af kommuner følges i denne sag, og her peger flertallet på institutionens placering i Holbæk.

KKR Sjælland vedr. institutionens placering i dækningsområdet Lolland-Guldborgssund

Materialet fra KKR Sjælland omfatter heller ikke en indstilling vedr. institutionens placering i dækningsområdet Lolland-Guldborgssund. Umiddelbart inden fremsendelsen af indstillingerne blev jeg kontaktet herom og oplyst om, at det forventedes, at der inden for en uge kunne opnås lokal enighed. Jeg har d. 8. juni været i dialog med KKR Sjælland og borgmestrene i de to kommuner om sagen. Direktøren for Børn, Familie og Arbejdsmarked i Guldborgssund Kommune har senere samme dag fremsendt en endelig bekræftelse på, at de to kommuner i enighed indstiller til opmanden, at institutionen placeres i Lolland kommune (Maribo).

På det grundlag indstiller jeg, at kommunernes eftersendte indstilling følges, dvs. at institutionen placeres i Lolland kommune (Maribo).

Henvendelser fra eksisterende institutioner

En række institutioner har i processen også henvendt sig til opmandsfunktionen.

Østfyns produktionsskole fremsendte den 24. april 2018 en henvendelse, der dagen forinden var sendt til borgmesteren i Kerteminde. Henvendelsen angiver skolens synspunkt i forhold til inddelingen af Fyn i dækningsområder. Jeg kvitterede for og noterede sig henvendelsen. Henvendelsen fra Østfyns Produktionsskole var bl.a. medvirkende til, at jeg i et midtvejsbrev til KKR gjorde opmærksom på forpligtelsen til at inddrage de eksisterende institutioner, jf. ovenfor.

Silkeborg produktionshøjskole henvendte sig den 7. maj 2018 til opmandsfunktionen vedr. placering af institutionen i dækningsområdet Silkeborg-Viborg, og om Silkeborg produktionshøjskoles inddragelse i processen. Der var på dette tidspunkt politisk enighed i de to kommuner om institutionens placering i Viborg. Jeg orienterede KKR Midtjylland om henvendelsen og tilkendegav, at jeg som opmand ikke fandt anledning til at gøre yderligere på det foreliggende grundlag.

Jeg konstaterer, at KKR Midtjylland har indsendt en indstilling om placering af institutionen i Viborg.

Produktionsskolen i Skive henvendte sig telefonisk 25. maj 2018 og gav udtryk for, at produktionsskolen i Skive og de øvrige berørte institutioner i dækningsområdet Skive-Holstebro-Lemvig-Struer ikke var blevet inddraget i processen, men at de ad flere gange havde forsøgt dialog. Og at de fortsat var interesseret i dialog, herunder da der på dette tidspunkt, jf. ovenfor, ikke efter det forlydende var opnået enighed alle fire kommuner imellem om institutionens placering. Jeg kontaktede på den baggrund KKR Midtjylland med opfordring til, at KKR Midtjylland tog initiativ til, at de eksisterende institutioner i dækningsområdet inddrages frem mod KKR Midtjyllands endelige indstilling til undervisningsministeren 1. juni. Produktionsskolen i Skive orienteredes om henvendelsen til KKR Midtjylland. KKR Midtjylland bad på den baggrund de fire kommuner om at undersøge processen for inddragelse af skolerne og fremhævede, at opmanden opfordrer til dialog med skolerne frem mod indmelding til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 1. juni. Holstebro kommune besvarede, at de havde undersøgt processen for inddragelse og redegjorde samlet for kommunernes inddragelse.

Som opmand finder jeg, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for inddragelsen, men noterer, at det i indstillingsmaterialet fremgår, at "De eksisterende institutioner har alene været orienteret om arbejdet i den indledende fase af den lokale proces for etablering af FGU". I dialogen med opmandsfunktionen har Produktionsskolen i Skive fremført, at havde de været inddraget i processen, ville de have påpeget, at med de elevtal, der er i det foreslåede dækningsområde, vil det være pædagogisk og økonomisk uforsvarligt at etablere skoler med et forventet elevtal på kun 50 elever. Her henvises til, at de indstillede skoler i Stuer og Lemvig beror på et årselevstal på hhv. 52 og 44 årselever. Jeg finder, at dette er en meget saglig pointe, som det kunne have været gavnligt at drøfte, også af den grund at de geografiske forhold evt. godt kunne bære blot tre skoler frem for fire i dette dækningsområde. Skoler med et lavt årselevsgrundlag udgør et generelt opmærksomhedspunkt, jf. rapportens konklusion.

Bornholms produktionsskole, BornPro, henvendte sig den 29. maj 2018 til opmandsfunktionen med baggrund i en dialog mellem Bornholms Regionskommune, Campus Bornholm og BornPro og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet mulige løsninger ift. en FGU-institution på Bornholm, der imødekommer særlige udfordringer på Bornholm. Henvendelsen fra BornPro udtrykte bekymring for, at der indstillet en model, hvor en kommende FGU-institution blev en del af institutionen Campus Bornholm.

Jeg besvarede henvendelsen samme dag (dagen for vedtagelse af loven) med henvisning til, at der under lovbehandlingen ikke blev stillet ændringsændringsforslag, der giver hjemmel til en model, hvor en FGU-institution bliver en del af en anden institutionstype, altså en fusion. Uddybende, at såfremt KKR indstiller en selvstændig FGU-institution på Bornholm og ministeren godkender dette, vil der altså blive tale om en selvstændig statsligt selvejende institution med egen identitet, bestyrelse, ledelse mv. Desuden – efter oplysning fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet - at der inden for lovens rammer er en række pragmatiske løsningsmuligheder, der vil kunne tages i brug for at håndtere særskilte udfordringer på Bornholm, som kunne drøftes i en videre dialog med de involverede parter, herunder en kommende FGU-institution. Jeg orienterede følgelig Bornholms Regionskommune og KKR Hovedstaden om henvendelsen og svaret.

Jeg konstaterer, at der fra KKR Hovedstaden er indsendt en indstilling om en selvstændig institution på Bornholm. Hertil bemærker jeg, at en selvstændig FGU-institution på Bornholm forekommer fornuftig ud fra de beskrevne argumenter, og at de særlige forhold på Bornholm således kan opveje, at der bliver tale om en meget lille institution i forhold til institutionens økonomiske bæredygtighed givet det potentielle elevgrundlag. Det kunne aktualisere en videre dialog med de relevante parter om vilkårene og mulighederne at drive FGU-institution på Bornholm.

Kalundborgegnens produktionsskole (KPS)

Efter fristen for KKR's indstillinger, den 7. juni 2018, modtog opmandsfunktionen, som tidligere nævnt, en henvendelse fra Kalundborgegnens produktionsskole (KPS). Henvendelsen begrundes ved, at tilrettelæggelsen af den politiske behandling i de tre kommuner Kalundborg-Holdbæk og Odsherred har adskilt sig fra hinanden ved, at Odsherred og Holbæk kommuner forud for den politiske behandling indkaldte høringsvar fra eksisterende institutioner, som er vedlagt KKR's indstilling, hvilket ikke var tilfældet i Kalundborg. KPS afsøgte efter den politiske behandling mulighederne for at vedlægge KKR Sjællands indstilling- et høringsvar. KPS konkluderer herpå, at "Kalundborgegnens Produktionsskole tager til efterretning, at en sag, der er sendt til behandling først i Børn og familieudvalget dernæst i

Økonomiudvalget og til sidst i Kommunalbestyrelsen, ikke undervejs kan tilføjes nye bilag og vi respekterer fuldt ud den beslutning." På den baggrund ønskede KPS med henvendelsen til opmanden derfor ad anden kanal at fremlægge egne argumenter for institutionens placering i Kalundborg.

Henvendelsen kommenterer desuden på den fælles sagsfremstilling i de lokale beslutningsprocesser i de tre kommuner, med angivelse af at det i sagsfremstillingen bl.a. blev fremlagt som et centralt stillet kriterium, at institutionen skulle placeres i den kommune, hvor flest elever forventedes at tage et FGU-forløb – men at politikerne i Kalundborg valgte en anden løsning "da det blev klart, at kriterierne ikke var givet på forhånd".

Henvendelsen fra KPS angiver desuden en række argumenter for institutionens placering i Kalundborg.

Mine bemærkninger til denne henvendelse er, at jeg ikke finder, at det kan afgøres, hvorvidt KPS argumenter ville have haft betydning for KKR's behandling af de kommunale indstillinger. Desuden finder jeg ikke, at jeg som opmand *efter* den lokale proces' gennemførelse kan anfægte de lokale beslutningsgrundlag. I forlængelse heraf, og idet den politiske aftale ikke angiver særlige hensyn i forhold til institutionens placering, finder jeg ikke, at KPS' argumenter ændrer udslagsgivende på det grundlag, som min indstilling om institutionens placering kan hvile på.

Det er derfor min samlede vurdering, at henvendelsen ikke kan tillægges udslagsgivende betydning i forhold til KKR's beslutning om ikke at fremsende indstilling om institutionens placering eller som særskilt grundlag for at pege på den ene frem for den anden kommune som institutionens hjemstedskommune.

Sammenfattende vedr. institutionernes inddragelse

Opmandsfunktionen har modtaget en række henvendelser fra eksisterende institutioner, navnlig fra produktionsskoler, jf. ovenfor. Dette giver langt fra det fulde billede af, hvor mange institutioner der i processen har ønsket at anvende 'særlige kanaler' for rådgivning. Andre har fx henvendt sig til ministeriet eller styrelsen. Samtidig giver disse henvendelser, beskrivelserne ovenfor eller beskrivelserne af inddragelsesprocessen i de enkelte dækningsområder og kommuner i det fremsendte indstillingsmateriale ikke nødvendigvis et fuldt og entydigt billede af, hvordan disse processer er foregået og oplevet.

Jeg har i mit virke som opmand lagt vægt på, at der i den politiske aftale står, at institutionerne skal inddrages, men der står ikke hvor meget og hvordan. Derudover anerkender og respekterer jeg, at kommunerne er blevet stillet en stor planlægningsopgave med en komprimeret proces, og som derfor nødvendigvis også har krævet en vis styring og fokus i forhold til den tværgående koordinering mellem kommuner og for at få forslagene igennem i de forskellige byråd.

Jeg har som opmand i min dialog med KKR og kommuner fremhævet vigtigheden af inddragelsen og af at begrunde beslutninger – ikke mindst i lyset af, at alle aktørerne i sektoren også fremover vil skulle samarbejde i de nye strukturer.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger hertil.

3. De fremsendte forslag

Som opmand finder jeg, at kommunerne og KKR samlet har løftet den opgave, som FGU-aftalekredsen gav dem og inden for den fastsatte frist. De enkelte KKR har, på forskellig vis, påtaget sig en koordinerende og rådgivende rolle for processer, som er udlagt til decentralt niveau i kommunerne. De fremsendte forslag har med ganske få undtagelser opnået flertal i de enkelte byråd, ligesom de er behandlet politisk i KKR.

Der er med KKR's indstillinger, på baggrund af lokale beslutninger og processer, tegnet et Danmarkskort med 27 dækningsområder, som samlet set giver en god geografisk udbudsstruktur for FGU. Forslagene til skoleplaceringer giver desuden generelt en fornuftig struktur med de foreslåede 88-89 skoler, hvor der samlet set er en fornuftig balance mellem antal skoler og antal institutioner, jf. de politiske kriterier og hensyn. Hertil bemærkes, at det samlede antal skoler med mine indstillinger taget i betragtning, lander på 88 skoler. Det samlede antal skoler ligger dermed meget tæt på de 90 skoler, som var fastlagt som udgangspunktet i den politiske aftale.

Kun enkelte steder og angående nærmere bestemte forhold er der ikke opnået fuld lokal enighed/ikke afgivet entydig indstilling fra KKR. I disse tilfælde har jeg som opmand udarbejdet indstillinger til ministeren, jf. nedenfor.

Dertil kommer en række opmærksomhedspunkter vedr. dele af forslagene. Med opmærksomhedspunkter menes forhold, som fx indebærer en afvejning mellem forskellige politiske hensyn, eller hvor forslagene indeholder elementer, som umiddelbart ligger uden for den stillede opgave. Opmærksomhedspunkterne er dermed forhold, der ikke har givet anledning til særskilt indstilling fra opmandsfunktionen, men som jeg finder det korrekt at henlede ministerens opmærksomhed på, at der med det indstillede forslag sker en afvejning af hensyn. Disse opmærksomhedspunkter er uddybet nedenfor.

3.1 Indstillinger

Som opmand indstiller jeg generelt at følge KKR's fremsendte indstillinger, herunder i de tilfælde hvor det er oplyst, at en enkelt kommune har afgivet mindretalsudtalelse.

I følgende tilfælde er der ikke afgivet indstilling:

- Vedrørende institutionens placering i dækningsområdet Holbæk-Odsherred-Kalundborg indstiller jeg, at institutionen placeres i Holbæk, jf. begrundelse angivet i det ovenfor beskrevne.
- Vedrørende institutionens placering dækningsområdet i Guldborgsund-Lolland indstiller jeg, at institutionen placeres i Lolland kommune (Maribo), jf. begrundelse angivet i det ovenfor beskrevne.

I følgende tilfælde er der ikke afgivet entydig indstilling:

I nedenstående tilfælde er der ikke afgivet entydig indstilling, og opmandsfunktionen har ikke modtaget henvendelse eller på anden vis været informeret undervejs. I disse tilfælde har jeg følgelig fundet det hensigtsmæssigt at udarbejde en indstilling i samråd med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

- I Vejle kommune foreslås en *eller* to skoler som en del af en samlet institution, der omfatter yderligere 3 skoler. På det foreliggende grundlag og i samråd med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet indstiller jeg som **opmand** her, at der etableres to skoler af hensyn til at sikre nærhed for de unge i den geografisk forholdsvis store kommune, hvor der også er fx to produktionsskoler i dag, og under hensyntagen til at det ud fra en generel betragtning vurderes at være bæredygtigt med to skoler.
- I dækningsområdet Albertslund-Brøndby-Glostrup-Ishøj-Rødovre-Vallensbæk-Hvidovre er beskrivelserne i indstillingen ikke helt entydige vedr. antallet af skoler og disses placering. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har den 4. juni 2018 henvendt sig til KKR Hovedstaden for at få en præcisering. KKR Hovedstaden har den 6. juni præciseret, at det indstilles, at der oprettes 6 skoler svarende til de nuværende produktionsskoler og VUC'er i dækningsområdet og på samme adresser som disse, og at Albertslund Kommune har tilbudt at tage ansvaret for moderinstitutionen med en placering i Glostrup. KKR Hovedstaden har den 7. juni yderligere præciseret, at det indstilles, institutionen placeres i Albertslund. Det er min vurdering, at der ikke er grundlag for to skoler i Hvidovre i et område, hvor der generelt er korte afstande og gode transportforhold, og at det samlede antal af skoler i dækningsområdet vil være mere bæredygtig med maksimalt 5 skoler i alt. På det foreliggende grundlag og i samråd med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet **indstiller jeg**, at der oprettes fem skoler i dækningsområdet Albertslund-Brøndby-Glostrup-Ishøj-Rødovre-Vallensbæk-Hvidovre, herunder at der kun oprettes én skole i Hvidovre.

3.2 Opmærksomhedspunkter

Sammenfattende har opmanden identificeret følgende opmærksomhedspunkter:

Forbehold for politisk behandling

I følgende tilfælde tager KKR i deres indstillinger forbehold for en politisk behandling i byråd eller KKR

Københavns Kommune: KKR Hovedstaden tager i det fremsendte indstillingsmateriale forbehold for, at Københavns Kommunes Borgerrepræsentationen først behandler sagen på et møde 23. august 2018. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet rettede på embedsmandsniveau følgende henvendelse til Københavns Kommune med henblik på at afsøge mulighederne for at fremskynde en politisk afklaring i København, under henvisning til, at aftalekredsen behandler indstillingerne på et møde 20. juni og med sigte på, at ministeren træffer beslutning inden sommerferien. Københavns Kommune meldte tilbage, at sagen ville blive behandlet den 6. juni 2018 i Børne- og Ungeudvalget (BUU), og at behandlingen i Borgerrepræsentationen var blevet fremrykket til den 21. juni 2018. Efter mødet i BUU den 6. juni orienterede Københavns Kommune om, at indstillingerne vedrørende dette dækningsområde var blevet stemt igennem ved flertal i Børne- og Ungeudvalget. Jeg noterer denne foreløbige politiske tilkendegivelse fra Københavns Kommune, men at indstillingerne med fire skoler i dækningsområdet København-Frederiksberg-Taarnby-Dragør fortsat er med forbehold for behandlingen i borgerrepræsentationen den 21. juni 2018.

KKR Nordjylland: KKR Nordjylland tager i det fremsendte indstillingsmateriale forbehold for endelig politisk godkendelse i KKR på et møde den 22. juni 2018. Det er af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet oplyst, at styrelsen på embedsmandsniveau den 4. juni 2018 rettede henvendelse til KKR Nordjylland med henblik på

at for en nærmere vurdering af forbeholdet og for at afsøge mulighederne for at fremskynde en endelig politisk afklaring, før aftalekredsens behandling af indstillingerne den 20. juni 2018. KKR Nordjylland meldte den 6. juni 2018 tilbage, at indstillingerne bygger på politisk opbakning i samtlige byråd i de enkelte kommuner i dækningsområdet, og at KKR Nordjylland med det samme havde taget initiativ til en mail-høring. Den 6. juni 2018 oplyste KKR Nordjylland, at høringen viste, at der er fuld opbakning til den fremsendte indstilling. På den baggrund har KKR Nordjylland udarbejdet et revideret følgebrev til indstillingen (vedlagt som bilag 3), hvori der ikke længere tages et forbehold for politisk godkendelse.

Institutionernes størrelse

Nogle af de indstillede institutioner forekommer forholdsvist små ud fra en betragtning om at sikre et fornødent økonomisk grundlag for FGU-institutionens drift. Der er ikke i den politiske aftale eller i Undervisningsministeriets fastsat en nærmere grænse for en bæredygtig FGU-institution. Omvendt kan institutionens dækningsområde tegne en fornuftig geografi, både isoleret set og vis-a-vis andre dækningsområder. Der kan dog evt. imødeses situationer, navnlig hvis elevtallet af forskellige årsager i de kommende år falder, hvor der inden for en vis årrække må ske en vis tilpasning.

Eksempler på små institutioner findes navnlig i Nordjylland.

Omvendt forekommer nogle institutioner også forholdsvist store, navnlig de øvrige institutioner taget i betragtning. Dette er ikke nødvendigvis et problem, så længe skolestrukturen fortsat understøtter tryghed og nærhed for de unge. Eksempler på store institutioner forekommer typisk i relation til de største byer.

For en opgørelse over institutioners størrelse henvises til oversigt udarbejdet af Undervisningsministeriet.

Skolernes størrelse

Nogle af de indstillede skoler forekommer forholdsvist små i forventet elevtal ud fra en betragtning om tilgodese udbud af alle tre spor på alle niveauer. I disse typisk sket en afvejning i forhold til det pågældende områdets geografiske udstrækning og transportmuligheder; altså netop balancen mellem de politiske krav og hensyn til tryghed, nærhed og faglig bæredygtighed. For disse skoler vil det kræve ekstra stor evne til at tilrettelægge undervisningen, så det imødekommer alle elevers behov i henhold til deres uddannelses- og forløbsplan. Eksempler på små skoler findes navnlig i Nordjylland, men også andre steder

Omvendt forekommer der også flere forholdsvist store skoler; her er fleksibiliteten i forhold de faglige muligheder høj, omvendt vil det kræver mere af disse skoler at sikre trygge miljøer (den lille skole i den store skole) for de mere sårbare unge. Eksempler på forholdsvis store skoler findes også typisk i større byer, men også andre steder i landet.

For en opgørelse over skolernes størrelse henvises til oversigt udarbejdet af Undervisningsministeriet.

Underafdelinger, satellitter mv.

Materialet indeholder en række forslag om skoler med en tilhørende underafdeling, satellit, filial eller matrikel (evt. i permanent forstand), som umiddelbart forekommer at lægge uden for rammerne. Den politiske aftale – og loven – angiver således entydigt, at der oprettes et antal skoler, som evt. vil få tilknyttet flere matrikler, men som efter en overgangsperiode på fire år skal samles, så de kan opleves som et sammenhængende fagligt/pædagogisk skolemiljø.

Skolerne udgør i FGU- konstruktionen den mindste enhed for fagligt bæredygtige men trygge miljøer, dvs. ministeren opretter alene institutioner og skoler. Men givet det forhold, at institutionerne bliver 'født' med de nuværende bygningsmasse, vil disse i begyndelsen evt. være beliggende i bygninger på spredte matrikler. De kommende FGU-institutioner vil få overdraget bygninger fra de nuværende produktionsskoler og VUC'er mv., og FGU-institutionen skal forvalte sin bygningsmasse så den lever op til det i loven anførte herom samt med henblik på institutionens økonomi. Såfremt der efter de fire år er ønske og begrundelse om et permanent udbud på en matrikel på en anden lokation/by, vil det kræve, at ministeren træffer beslutning om oprettelse af en ny skole.

I Brønderslev foreslås en skole i Brønderslev med én underafdeling i Dronninglund. Områdets geografi tilsiger et udbud i Dronninglund, men det samlede årselevtal (94) tilsiger ikke to skoler.

I Lolland og Gulborgssund kommuner foreslås to skoler med to matrikler i andre byer. Her kunne kommunerne evt. have foreslået og har formentlig overvejet tre eller fire skoler – det ville der umiddelbart være elevgrundlag til.

I Assens foreslås én skole med to placeringer i hhv. Glamsbjerg og Vissenbjerg (hvor der i dag ligger produktionsskoler). Tilsvarende foreslås en skole i Nordfyns kommune, beliggende to steder.

I Holbæk foreslås en skole, med placering på adresser på eksisterende institutioner som lokationer på kort sigt, men med en samling i Holbæk by på langt sigt.

Andre steder foreslås en skole med tilhørende underafdeling /flere matrikler (fx i Greve med matrikel i Solrød. Tilsvarende i Favrskov, Norddjurs og Randers).

I Odder foreslås en skole i Odder med satellit på Samsø, som der er fremsendt en omfattende begrundelse og model for. Her vil mulighederne for undervisning på Samsø evt. skulle afklares efter evt. beslutning om oprettelse af en skole i Odder.

Opdeling af kommuner i forskellige dækningsområder

Enkelte steder er der lagt op til at inddele en kommune efter postnumre mellem to forskellige dækningsområder. Det fremgår således af indstillingerne fra KKR hovedstaden, at Gentofte, Gladsaxe, Lyngby, Herlev og Ballerup Kommune indgår i et dækningsområde, men også at dele af Egedal, Rudersdal og Furesø kommuner indgår i dækningsområdet. Disse kommuner indgår i øvrigt i et andet dækningsområde, og det foreslås ikke, at der placeres skoler i disse kommuner. Idet lovgivningen lægger op til, at der for hver institution er ét dækningsområde, og at dækningsområderne følger kommunegrænserne, lægger disse forslag umiddelbart uden for rammerne af opgaven. Det understøtter også en god sammenhæng mellem de kommunale ungeindsatser og FGU-institutionerne- og skoler, som også vil være af store betydning for reformens succes. De behov, opdelingerne af kommunerne skal løse, vil i stedet kunne løses på pragmatisk vis, fx via samarbejdstaler.

4. Konklusion

Fra mit perspektiv som opmand er det min samlede vurdering, at den lokale proces er løftet med stort engagement og prioritet i de enkelte kommuner, og at KL/KKR generelt har gjort en stor indsats for at bidrage til at løfte denne del af implementeringen af reformen. Jeg har som opmand opfordret til åben

dialog og har også oplevet, at dialogen og samarbejdet med KKR, enkeltkommuner og øvrige aktører har været godt og konstruktivt med befordrende resultater til følge. I enkelte tilfælde kunne opmandsfunktionen med fordel være inddraget tidligere, men samtidig må det erkendes, at den lokale/regionale proces har været forholdsvis kort.

Jeg finder, med undtagelse af enkelte tilfælde, at der er trukket hensigtsmæssigt på opmandsfunktionen, ligesom jeg har følt mig tilstrækkeligt inddraget i de lokale og regionale processer. På den baggrund finder jeg, at konstruktionen med et kommunalt ansvar for processen kombineret med en opmand generelt har fungeret godt.

Alt i alt vurderer jeg, at beslutningen om at udlægge det til en lokal proces at indstille forslag til dækningsområder og skoleplaceringer, understøttet af en opmandsfunktion, har vist sig vellykket ved et hensigtsmæssigt resultat, jf. nedenfor.

Det er min samlede vurdering og konklusion, at de indsendte forslag til dækningsområder, institutions- og skoleplaceringer generelt lever op til og på fornuftig vis afvejer og balancerer de forskellige politiske kriterier og forventninger, der fremgår af den politiske aftale, og at de samlet set tegner en fornuftig struktur for det kommende FGU-udbud.

Derfor lægger jeg også op til, at ministeren generelt følger KKR's indstillinger. Som opmand har jeg desuden afgivet særskilte indstillinger vedr. nærmere bestemte forhold i de tilfælde, hvor der ikke er afgivet indstilling, eller hvor der ikke er afgivet entydig indstilling. Givet mine indstillinger følges, vil der samlet set blive fastlagt 27 dækningsområder og institutioner med i alt 88 skoler.

I rapporten fremhæver jeg derudover en række opmærksomhedspunkter, som jeg finder, at ministeren bør notere sig forud for sin endelige beslutning.

Bilag 1

Formandskaberne for de kommunale kontaktråd (KKR)
cc. KL - Kommunernes Landsforening

Opmandens virke i den lokale proces for FGU-institutionsdannelse

Kære [navne]

Det er den 25. januar 2017 offentliggjort, at Undervisningsministeren har udpeget mig til at virke som opmand i forbindelse med den lokale proces for fastlæggelse af geografiske dækningsområder og placering af institutioner og skoler for det kommende udbud af forberedende grunduddannelse. Mit virke vil formelt træde i kraft den 1. februar, når de kommunale kontaktråd igangsætter den lokale proces.

Med dette brev ønsker jeg kort at beskrive, hvordan jeg tænker at varetage funktionen og samarbejdet med de relevante aktører mv.

Opmandens virke

I det brev af 9. januar 2017, som I har modtaget fra Undervisningsministeriet, fremgår det, at "Undervisningsministeren udpeger en opmand, som på tilsvarende vis som under kommunalreformen kan bidrage med undersøgelser, mægling i tilfælde af tvister m.v. under den lokale proces efter anmodning fra de kommunale kontaktråd. De enkelte lokale aktører kan også rette henvendelse til opmanden."

Mit udgangspunkt for at varetage denne opgave er, at jeg stiller mig til rådighed, når der opstår et behov, der *peger i retning af*, at et givent forhold ikke helt eller delvist kan løses lokalt. Lad mig uddybe dette.

Målet er som udgangspunkt, at processen i videst mulige opfang kan gennemføres uden min hidkaldelse. Derfor finder jeg det også hensigtsmæssigt, at min evt. hidkaldelse som udgangspunkt sker efter anmodning af det kommunale kontaktråd, der varetager den overordnede koordinerende rolle og som sådan også er første led i at understøtte bestræbelserne på lokalt at finde løsninger på udfordringer og opnå enighed om de konkrete forslag.

Såfremt der viser sig at være udfordringer, der efter de kommunale kontaktråds vurdering stiller de involverede parter i en situation, der er hæmmende for at finde løsninger lokalt, vil det være relevant at tage kontakt til mig. Jeg foreslår således, at der tages kontakt på mig på et passende tidspunkt, når udfordringerne *har vist sig*, men før der er opstået er opstået en egentlig tvist eller uhensigtsmæssig situation.

Som det vil være jer bekendt, kan udfordringerne være af forskellige karakter. Det kan angå de geografiske afgrænsninger mellem potentielle dækningsområder, det kan angå antallet og placering af institutioner i forbindelse med fastlæggelse af et dækningsområde og inden for et dækningsområde, det kan angå antal og placering af skoler inden for et dækningsområde, og det kan angå processuelle forhold vedrørende inddragelse af og samarbejde mellem relevante lokale aktører.

For god ordens skyld vil jeg gerne fremhæve, at mit virke alene angår forhold vedrørende fastlæggelse af dækningsområder for de nye institutioner og placering af skoler i henhold til de hensyn og krav, der er fastlagt i den politiske aftale – og ikke forhold vedrørende økonomi, jura, bygninger mv. i relation til den efterfølgende indfusionering af hele eller dele af de eksisterende institutioners virksomhed.

Jeg anser det for centralt, at mit virke som opmand bygger på åbenhed og uvildighed samt indsigt og saglighed. Og det vil lette mit arbejde, hvis relevante lokale oplysninger stilles til min rådighed, når der i en konkret situation viser sig behov herfor.

Indledende møde

Såfremt det ønskes, stiller jeg mig gerne til rådighed for et indledende møde med hvert enkelt kommunalt kontaktråd eller repræsentanter herfor, umiddelbart efter igangsættelsen af den lokale proces.

Formålet for et sådan møde kunne være at drøfte samarbejdet mellem jer og min funktion nærmere, herunder kunne jeg opnå indsigt i, hvordan det enkelte kommunale kontaktråd påtænker at tilrettelægge processen, ligesom jeg gerne uddyber, hvordan jeg tænker at varetage virket som opmand.

Sekretariatsbetjening - kontaktoplysninger

Jeg vil i mit virke som opmand blive sekretariatsbetjent af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Jeg skal derfor anmode om, at alle henvendelser til opmanden sker gennem sekretariatet via:

Enhedsleder for fgu-task force Ida Bayer Kühl på ida.bayer.kuhl@stukuv.m eller 3392 5564.

Med venlig hilsen

Per B. Christensen

Bilag 2

Til Formandskaberne for de kommunale kontaktråd (KKR)

cc. Kontaktpersonerne for de kommunale kontaktråd
KL – Kommunernes Landsforening
Produktionsskoleforeningen
Danske HF og VUC

Midtvejs-status på den lokale proces fra Opmanden

Kære KKR-formænd

Med hastige skridt nærmer vi os afslutningen på den lokale proces, hvor undervisningsministeren skal forelægges de kommunale kontaktråds forslag til antal FGU-institutioner og disses dækningsområder samt antal og placering af skoler.

Med dette brev ønsker jeg at kvittere for jeres bidrag til vores gode samarbejde og den konstruktive indsats fra KKR's side med at løse den svære opgave. I forlængelse heraf vil jeg også bruge lejligheden til at understrege vigtigheden af at fastholde en tæt inddragelse af de eksisterende uddannelsesinstitutioner i den afsluttende fase af processen.

En midtvejs-status

På baggrund af et midtvejsmøde om status for den lokale FGU-proces afholdt i KL-huset den 13. april 2018 med deltagelse af kontaktpersonerne for hvert KKR, KL, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og mig er det et klart indtryk, at man i alle landets kommunale kontaktråd er gået meget konstruktivt til opgaven og er langt i processen for at finde gode lokale løsninger, der indfrier forventningerne i den politiske aftale for et landsækkende tilbud med nærhed til de unge.

Derudover vil jeg som nævnt gerne benytte lejligheden til at understrege vigtigheden af at inddrage de berørte institutioner, ikke mindst i den sidste del af processen frem mod jeres vedtagelse af de endelige forslag til dækningsområder, skoleplaceringer mv. Det fremgår således af den politiske aftale, at forslagene til dækningsområder og placering af skoler, udover at sikre et landdækkende tilbud med nærhed til de unge, også skal forankres lokalt ved kommunernes (KKRernes) inddragelse af eksisterende institutioner på det forberedende område samt for ungdomsud-

dannelserne. Som del af KKR's redegørelse til Undervisningsministeriet om den lokale proces' tilrettelæggelse, udbedes KKR'erne således at redegøre for, hvordan institutionerne har været inddraget i processen (jf. den udsendte skabelon med skema for tilbagemelding, pkt. 3).

Det er klart, at ikke nødvendigvis alle ønsker kan blive indfriet i en kompleks øvelse som denne, men ikke desto mindre er det vigtigt, at alle har lejlighed til at give deres synspunkter til kende, ligesom en begrundet tilbagemelding for en given lokal løsning til alle involverede parter vil være befordrende for det videre samarbejde i FGU-regi. Jeg nævner dette som et opmærksomhedspunkt både fra forligskredsen bag den politiske aftale, ligesom det naturligt er et opmærksomhedspunkt fra de berørte institutioner.

For god ordens skyld gør jeg opmærksom på, at dette brev også er sendt til orientering til kontaktpersonerne for de kommunale kontaktråd, KL samt lederforeningerne for de primært berørte institutioner, dvs. produktionsskoleforeningen og Danske HF og VUC.

Med venlig hilsen

Per B. Christensen

Kontakt via:

Enhedsleder for FGU-Taskforce Ida Bayer Kühl på
ida.bayer.kuhl@stukuvvm.dk eller 3392 5564

KKR Nordjylland - følgebrev til indstilling til FGU-dækningsområder

Dato: 28. maj 2018

Sags ID: SAG-2017-06928
Dok. ID: 2540921E-mail: HAST@kl.dk
DirekteAalborg Kommune
Boulevarden 13
9100 Aalborgwww.kl.dk/kkr-nordjylland
Side 1 af 2

I forlængelse af 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job', fik de fem KKR, i brev fra af 12. januar 2018 formelt opgaven med at indstille geografiske dækningsområder og placering af FGU-institutioner/skoler for det kommende udbud af forberedende grunduddannelse. Ministeriet har angivet den 1. juni 2018 som frist for KKR's tilbagemelding på den lokale proces.

I KKR Nordjylland er der gennemført et politisk og administrativt arbejde ift. at sikre en fornuftig og ordentlig proces, i tæt samarbejde med de lokale institutioner og interessenter. Vi sender hermed de nordjyske kommuners indstilling til dækningsområder på vegne af KKR Nordjylland.

KKR Nordjylland indstiller følgende:

- Vestklyngen (Jammerbugt, Morsø og Thisted Kommuner)
Der etableres skoler i hver af kommunerne i Aabybro, Nykøbing Mors og Thisted. Institutionen etableres i Morsø Kommune.
- Vendsyssel (Brønderslev, Frederikshavn, Hjørring og Læsø Kommuner).
Der etableres skoler i henholdsvis Brønderslev/Dronninglund, Frederikshavn og Hjørring. Institutionen etableres i Hjørring Kommune.
- Aalborg (Aalborg Kommune)
Der etableres to skoler – en i Aalborg by og en i Kongerslev – med én institution.
- Himmerland (Mariagerfjord, Rebild og Vesthimmerlands Kommuner).
Der etableres skoler i hver af kommunerne – i Hobro, Støvring og Års. Institutionen etableres i Mariagerfjord Kommune.

Vi vil i det følgende fremhæve en række opmærksomhedspunkter, som vi mener er væsentlige for ministeren at tage hensyn til i forhold til Nordjylland og de nordjyske dækningsområder og placering af skoler/institutioner.

Vi skal sikre, at flest muligt unge i målgruppen kan motiveres til at tage en uddannelse på FGU. Det nytter ikke, at de mest sårbare unge, som vi i forvejen har udfordringer med at motivere, skal afskæres fra lige muligheder til uddannelse. Derfor bør der tages hensyn til de store geografiske afstande og den infrastruktur, der gør sig gældende i Nordjylland. De lange afstande og eksisterende transportmuligheder, bl.a. i forhold til offentlig transport, betyder at det er afgørende at sikre så lokale muligheder for uddannelse som muligt.

Kommunerne i Nordjylland arbejder i nogle "naturlige sammenhænge" eller "klynger" på bl.a. ungeområdet og beskæftigelsesområdet. Vi mener derfor, at det er vigtigt at disse fortsat understøttes og videre udvikles, og at der herigennem sikres en fornuftig sammenhæng mellem FGU-dækningsområderne og de naturlige arbejdskraftoplunde. Det betyder, at de uddannelsesmuligheder, som tilbydes lokalt skal spille sammen med de muligheder, der er for arbejde efter uddannelsens afslutning samt arbejdsgiverens behov for kvalificeret arbejdskraft. Herved får vi mulighed for at understøtte fortsat vækst og jobskabelse i Nordjylland.

For at understøtte det lokale uddannelsesmiljø og mulighederne for at de unge kan uddanne sig videre, mener vi at det er vigtigt at sikre sammenhæng mellem FGU-skolerne og de lokale erhvervsskoler og ungdomsuddannelser i øvrigt.

Endelig vil vi fremhæve vigtigheden og nødvendigheden af den lokale forankring af FGU-institutionerne/skoleme. Det er centralt, at det bliver muligt at sikre nærhed og lokal ejerskab, samt at der tages hensyn til lokale forhold omkring den enkelte FGU, herunder sikre den lokalpolitiske repræsentation. Vi har i den forbindelse med glæde noteret os de ændringer der har fundet sted undervejs i lovgivningsarbejdet ift. de første bestyrelser på de kommende FGU institutioner. Vi synes at det er afgørende for FGU'ernes fremtid som bæredygtige uddannelsesstilbud, at der skabes mulighed for hensyntagen til lokale forhold og lokale interessenter.

Med venlig hilsen

Arne Boelt
Formand KKR Nordjylland

Mogens Gade
Næstformand KKR Nordjylland

Dato: 28. maj 2018

Sags ID: SAG-2017-06928
Dok. ID: 2540921

E-mail: HAST@kl.dk
Direkte:

Aalborg Kommune
Boulevarden 13
9100 Aalborg

www.kl.dk/kkr-nordjylland
Side 2 af 2